Հայկական գիտահետազոտական հանգույց
Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a Creative Commons Attribution-NonComercial 3.0 Unported (CC BY-NC 3.0) **license.**

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով

ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

Հաւ
296, 297, 298
299, 300, 301
302, 303, 304,
305, 306, 307,
308, 309, 310, 311

2000

ՀԱՍԱՐԱԿԱՑ

ԹԱՆԳԱՐԱՆ

ՀԱՄԱՐԱԿԱՑ ԹԱՆԳԱՐԱՆ

ՀԱՏՈՐ ԺԴ.

ՆՄԱՆԱԲՈՒԺՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՄԱՌՕՏ

Homœpathie.

ԶՄԻՒՌՆԻԱ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ԵՂԲԱՐՑ ՏԷՏԷԵԱՆ

1858

۱۲

ՆԱԽԸՆԾԱՅՈՒԹԻՒՆ

Լաւ
307
կր.

ՀԱՄԱՐԱԿԱՑ ԹԱՆԳԱՐԱՆ

ՀԱՏՈՐ ԺԻ.

ՆՄԱՆԱՐՈՒԾՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՄԱՌՕՏ

ԶՄԻՒՌՆԻԱ

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ԵՂԲԱՐՑ ՏԷՏԷԵԱՆ

1858

17963

29-309

307-200

(7345-57)

ԱՐԳՈՅՑ ԸՆԹԵՐՑՈՂ

ՀԱՄԱՌԱԿԱՑ ԹԱՆԳԱՐԱՆ [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]

ՄԷԿ ՔԱՆԻ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆ

ՆՄԱՆԱԲՈՒԺՈՒԹԵԱՆ

ՎՐԱՅ

ՀԱԶԱՐ 791ին էր որ Հահնէմանն (Լէյփսիգի մէջ բժիշկ) հետեւեալ բնաբանը հանեց similia similibus curantur այսինքն "Նմանը զնմանն կ'ըռնտցնէ"։

Ահա աս դրութեան վրայ շինուած է Նմանաբուժութիւնը, և յիրաւի տուած դեղերնին ալ անանկ զօրութիւն ունի, զոր եթէ առողջ մարդը առնէ՝ առողջանալու մարդուն հիւանդութիւնը իր վրան կը գայ, այսինքն ախռան ցաւողին տուած դեղը եթէ նոյն ցաւը չունեցող մէկը առնէ՝ կըսկսի իր ախռան ալ ցաւիլ։

Զոր օրինակ՝ եթէ Քինան առողջ մարդու տանք՝ վրան տենդ (սըթմա) կը գայ, բայց եթէ տենդ ունեցող մարդու տանք՝ կ'ըռնտնայ։

Մենք եթէ շատ սուրճ խմենք՝ քուներնիս կը փախչի, Նմանաբուժերը իրենց դեղ սուրճ կը տան և կը քնացնեն։

Հազարաւոր օրինակներով յայտնի է

ստ Նմանաբուժութեան բնաբանին ամենաճիշդ ըլլալը. մէկը թէոր մսի՝ ինչո՞վ կրնայ ամենէն աւելի տաքնալ. — ձիւնով պարածածկուելով, որ հակառակն է. Ոյժը ի՞նչպէս ձեռք կը բերուի. — յոգնելով, որ հակառակն է. և ասոնցմով կը տեսնենք թէ ինչ որ բնութիւնը բժշկական մասին մարդուս տուեր է՝ բոլորն ալ վերոգրեալ բնաբանին տակը կ'երթան.

Նմանաբուժերը բոլորովին ըստ բնութեան կը վարուին հիւանդաց հետ, այսինքն՝ ոչ Վիզիքաթոր կը դնեն, և ոչ արիւն կ'առնեն (1), ևն.

Զարմանալի դրութիւն մը արդարև ևս առաւել իր գերմարդկային ազդեցութեանցը համար.

Ըստ Նմանաբուժից երկու նմանօղ հի-

---

(1) Հոս տեղ խօսքը արիւն առնելու վրայ գալով, Մագերինին ինկած ան գէշ սովորութիւնը, զոր 'ի գործ կը դնեն մեր արուեստին եղբարքը, այսինքն առ ողջ եղած ատեններնին Գարնան մէջ արիւն կ'առնեն . . . ի՞նչ բնութենէ գալու բան. Նոր Քիմանները մարդս կրնայ մահաբերել. Բանը հոն է որ երբ հեղ մը սովրին սա գէշ սովորութիւնը՝ ամեն Գարնան գալուն կը պարտաւորին արիւն առնել.

ւանդութիւններ չեն կարող նոյն ատե-ձանաւ մէկ գործարանի վրայ գտնուիլ. ատոր համար երբ մէկը հիւանդ է՝ իրենք ալ նոյն հիւանդութիւնը առողջ մարդու վրայ գոյացնող դեղը կը տան հիւանդին, որով և նոյն հիւանդութիւնը երկու կերպ գոյանալուն պէս անձին վըրայ՝ արհեստական կերպիւ գոյացած հիւանդութիւնը բնական հիւանդութեան կը յաղթէ և կը փարատէ զան. ասկէ ետքը տուած դեղերնին չեն յարատեւեր, որով և արհեստական կերպիւ արտադրուած հիւանդութիւնն ալ ինքնիրեն կը ջնջուի և հիւանդը կ'առողջանայ կատարելապէս.

Նմանաբուժական դեղ առնող տկար անձերը պէտք են շատ զգուշութիւն ընել իրենց կերակրեղէնացը վրայ, որովհետև գրեթէ լիովին անոր վրայ կայացեալ է դեղոց ազդեցութիւնը. սուրճը, սոխը, լեմոնը, քացախը, եւն, այլ ու կծու նիւթեր պէտք չէ ուտել, մանաւանդ սաստիկ հոտերէ պէտք է զգուշանալ.

Որչափ որ Նմանաբուժութեան բնաբանը զմարդս կ'ապշեցնէ, անկէ աւելի

իրենց դեղոցը քանակութիւնը ։

Ահա հոս դնենք նմանաբուժից իրենց դեղերը շինելուն կերպը ։

Հեղմը դեղը իր ամենամաքուր վիճակին մէջ ստացուածին պէս կը խառնեն, եթէ հեղուկ է՝ նոյնչափ զտեալ ալքօօլով, որ կ'ըլլայ մայր — խառնուրդ ։ ասկէ ետքը աս խառնուրդէն մէկ կաթիլ կ'առնեն և 99 կաթիլ ալքօօլի հետ վերստին կը խառնեն, որով կ'ըլլի առաջին լուծում ։ աս 100 մաս լուծումէն ուրիշ կաթիլ մ' ալ առնելով, վերստին 99 կաթիլ ալքօօլի հետ կը խառնեն, որով լինի 2դ լուծում, և ասանկ կը շարունակեն ինչուան 30դ լուծումն ։

Բայց եթէ դեղը կարծր լինի՝ մէկ մանրահատ կ'առնեն անկից և 99 կաթի շաքարի մանրահատի հետ անկանի մէջ կը ծեծեն մէկ ժամու չափ, և ասանկ երեք անգամ մէկմէկ մանրահատ 99 կաթի շաքարի մանրահատերու հետ ծեծելով, նորէն վերոգրեալին պէս մինչ 30 լուծումը կը շարունակեն ։

Ասկէ զատ շինուած ունին մեկոնի սերմերու հատերուն չափ կաթի շաքարէ

շինուած գնտակներ, զորոնք նոյն հեղուկ դեղով յագեցնելով, որոնց ամեն մէկը իբր դեղահատ կը գործածեն, տղայոց 1 — 2 հատ, արանց 3 հատ, յաղթանդամաց 4 հատ, ևն, տալով:

Հիմա երեւակայել պէտք է թէ որչափ մանր նիւթ կը մնայ մէկ կաթիլ դեղէն, երբ 30 անգամ 99 կաթիլ ալքօլով խառնուի՝ ամեն մէկ հեղէն մէկմէկ կաթիլ առնելով. . . :

Ասիկա ապաքէն մարդկային միտքէ դուրս է, բայց նմանաբուժք կը պնդեն թէ ասանկով այսինքն ասանկ բաժնուելով, ծեծուելով, խառնուելով, շփուելով, դեղերը աւելի զօրութիւն մը կըստանան, քան թէ կը պակսին:

Թղթի կտոր մը թէ որ փոխադրական հիւանդութիւն եղած տեղէ գայ՝ կրնայ առողջ մարդոց վնասել նոյն հիւանդութիւնը անոնց փոխադրելով՝ անշուշտ իր վրայ եղած ամենափոքր ախտին հատերով, զորս կրնանք միայն մակաբերել, և ահա, կ'ըսեն նմանաբուժները, պէտք չէ անկարելի սեպել մեր դեղերուն այնչափ չնչին քանակութեամբը այնչափ ազ-

դեցութիւն տալ կարենալը ։

Ահա Նմանաբուժութիւնը ասանկ զարմանալի բժշկաբանութիւն մ՚ է, և աշխարհիս ամեն կողմ տարածուած է. բայց Այլաբուժերը (1) անոր սարսափելի թշնամիները՝ զինքը ուր որ գտնեն, որ անկիւնը, որ խորշը որ տեսնեն, հոգւով և մարմնով ջնջելու ճիգ կ՚ընեն. ըստ որում իրենց բոլորովին հակառակ դրութիւն բռնած են, և եթէ Նմանաբուժութիւնը ընդհանրական ըլլայ՝ Այլաբուժից բոլոր հաստատութիւնները կը կործանին ։

Երանի թէ Արեւելք ալ շատնար Նմանաբուժեր, և ժողովուրդն ալ անոնց վստահանար ։

Զարմանալի բան մ՚ալ կայ որ Այլաբուժերը, որոնք կը ծաղրեն զՆմանաբուժերը, անոնց դեղէն կը գործածեն, ինչպէս սնդիկը, որ Գաղղիական ախտին համար միակ դեղ է՝ Նմանաբուժական

---

(1). Նմանաբուժից՝ լեզ. օմէօփաթ, և Այլաբուժից՝ լեզ. ալօբաթ կ՚ըսեն Գաղղիերէն ։ Այլաբուժերը հասարակ եղած բժիշկներն են.

հնարք է․ Եթէ սա ախտը ունեցողին սնդիկ տաս՝ կ'առողջանայ, բայց եթէ առողջ մարդու տաս՝ նոյն ախտը անոր վրան կը գայ․

Հոս տեղ չենք ուզեր վիճել և հակառակել Այլոբուժից դէմ Նմանաբուժերը պաշտպանելով, որովհետև եղած լմնցած խնդիր մ'է․

Մենք մեր մասին Նմանաբուժութեան ամենամանր հատերուն Ընթիւ հրաշալի ազդեցութեանցը ականատես ըլլալով, քրէական յանցանաց տակը կ'ըլլամք, եթէ անոնց դեղերուն պիտուականութիւնը ուրանանք։ Թէպէտև տետրակս կարդալով ծիծաղող Այլոբուժեր գտնուելու են....

Ի ՆՄԻՆ ԱՇԽԱՏԱՍԻՐՈՒԹԵԱՆ

Եգիպտական նշանագիրք
Մեղեւ, Տեղեր
Թաղել
Մաթենեկ
Գանկաբանութիւն   համառօտ
Երկրաբանութիւն   "
Ձգողաբանութիւն   "
Քիմաբանութիւն   "
Ելեկտրաբանութիւն եւ
   Կայծանաբանութիւն   "
Կենդանաբանութիւն   "
Բուսաբանութիւն   "
Ջերմաբանութիւն   "
Առողջաբանութիւն   "
Աստղաբանութիւն   "
Լուսաբանութիւն   "
Մագնիսաբանութիւն   "
Մետէորաբանութիւն   "
Ատամնաբուժութիւն   "

Ի ՆՄԻՆ ԱՇԽԱՏԱՍԻՐՈՒԹԵԱՆ:

Եգիպտական նշանագիր
Սեպաձեւ, Տեռաձեր
Ծաղեւ
Սաբենեի
Տեգրանուհի
Գանկաբանութիւն համառօտ
Երկրաբանութիւն „
Զգողաբանութիւն „
Վիմաբանութիւն „
Ելէկտրաբանութիւն եւ
Կալվանաբանութիւն „
Կենդանաբանութիւն „
Բուսաբանութիւն „
Ջերմաբանութիւն „
Առողջաբանութիւն „
Ախտաբանութիւն „
Լուսաբանութիւն „
Մագնիսաբանութիւն „
Մեքենաբանութիւն „
Նտանաբուծութիւն „
Մանրադիտաբանութիւն „
Ձայնաբանութիւն „